Lebensborn

Jedn? z najbardziej ponurych kart historii Po?czyna-Zdroju jest hitlerowski o?rodek Lebensborn, który dzia?a? w dzisiejszym sanatorium „Borkowo” (dawnym „Luisenbad”). Lebensborn by?a to niemiecka instytucja podlegaj?ca G?ównemu Urz?dowi do Spraw Rasowych i Osiedle?czych SS, która oficjalnie funkcjonowa?a jako opieku?czo-charytatywne stowarzyszenie. O?rodek Lebensbornu w Po?czynie-Zdroju powsta? wiosn? 1938 i dzia?a? do ko?ca lutego 1945. Nazwano go „Heim Pommern” i w miejscu tym dziewcz?ta z organizacji „Dziewcz?t Niemieckich” rodzi?y dzieci tzw. „czystej krwi”.

O?rodek móg? przyj?? 60 matek i 75 dzieci – mie?ci?y si? tu trzy oddzia?y: kobiet ci??arnych, po?o?niczy i ma?ego dziecka. Opis tego domu zdrojowego, jak równie? jego niechlubnej funkcji znajduje si? w ksi??ce „Mi?o?? niemo?liwa” Romana Frister’a (PIW, 2007), we fragmencie przedstawiaj?cym spacer g?ównych bohaterów po Parku Zdrojowym:

„Celem ich niedzielnego wyj?cia by? otoczony parkiem dom zdrojowy, przypomina? on bawarskie ba?niowe zamki, zdobi?y go barokowe i gotyckie wie?yczki. W po?owie ubieg?ego wieku m?ody Bismarck przywozi? tu swoje kochanki, aby ta?czy? z nimi i pi? szampana w wielkiej Sali, której ?ciany wy?o?one by?y kryszta?owymi lustrami. Od tego czasu wiele wody przep?yn??o rzekami Pomorza i miejsce to nieco spowszednia?, a mimo to ci?gle otacza?a je aura romantyczno?ci. (…)Teraz jednak kto? zagrodzi? ?cie?k? prowadz?c? do uzdrowiska drutem kolczastym, na podje?dzie umieszczono niewielki znak z napisem „zakaz wjazdu”, informuj?cy tak?e, ?e z?amanie zakazu

b?dzie surowo karane. Pod nim znajdowa?y si? imponuj?ce insygnia SS. Napotkany turysta wyja?ni? im, ?e Führer przekaza? budynek SS, a ci przekszta?cili go w dom dla samotnych matek, pod warunkiem, ?e kobiety zasz?y w ci??? z rasowo czystymi Aryjczykami."

Pocz?tkowo o?rodek w Bad Polzin zajmowa? si? matkami i ich nowonarodzonymi dzie?mi, jednak z czasem rozszerzono dzia?alno??: w „Heim Pommern" dokonywano germanizacji dzieci pochodz?cych w wi?kszo?ci z Polskich rodzin. Przewa?aj?ca wi?kszo?? zrabowanych dzieci nie powróci?a po wojnie do rodzin, po zmianie danych osobowych nie mo?na by?o ustali? miejsca ich pobytu (wi?kszo?? akt i dokumentacji dzieci zosta?a zniszczona przez pracowników Lebensbornu). Na szcz??cie niektóre uda?o si? odzyska?. Tak by?o z dwiema córkami straconego w Forcie VII pozna?skiego dr med. Franciszka Witaszka- lekarza medycyny, Alodi? i Dari?. Dziewczynki trafi?y do „Gaukinderheim" w Kaliszu, stamt?d prawdopodobnie w po?owie stycznia 1944 roku przewieziono je do Po?czyna-Zdroju. Alodii i Darii zmieniono imiona i nazwiska
w Gaukinderheimie w Kaliszu na Alice Wittke i Dora Wittke. Matka dziewczynek po wojnie, po powrocie z obozu w O?wi?cimiu, rozpocz??a ich poszukiwanie. Kiedy powróci?y w 1947 roku – nie pami?ta?y ju? j?zyka polskiego.
Ameryka?ski Trybuna? Wojskowy w Norymberdze wyst?pi? z oskar?eniem przeciwko organizacji Lebensborn a w 1950 roku niemiecki Trybuna? Denazyfikacyjny w Monachium uzna? ca?o?? dzia?alno?ci Lebensborn za zbrodnicz?.

?ledztwo w sprawie pope?nienia zbrodni nazistowskiej przez niemieckich funkcjonariuszy Zak?adów Lebensborn w Po?czynie-Zdroju w okresie od 1939 r. do lutego 1945 r. polegaj?cej na wyniszczeniu ludno?ci narodowo?ci polskiej, poprzez przymusowe odbieranie dzieci polskich w celach ich germanizacji zosta?o podj?te na nowo 12 listopada 2001 r. W toku post?powania ustalono, i? Zak?ad Lebensborn w Po?czynie-Zdroju istnia? od kwietnia 1938 r. do lutego 1945 r. i dokonywano w nim germanizacji dzieci g?ównie z polskich rodzin. Kierowane by?y do niego dzieci z „zak?adów przej?ciowych" (mi?dzy innymi z Kalisza i Bruszkowa), które wcze?niej zakwalifikowano do zniemczenia w wyniku bada? rasowych, zdrowotnych i psychologicznych.

Ujawniono równie? dane kierowników tej jednostki oraz fakt, i? jego personel sprowadzony zosta? z Bawarii. W zak?adzie obowi?zywa? ca?kowity zakaz u?ywania j?zyka polskiego oraz kontaktu z rodzicami lub krewnymi. Wprowadzony by? równie? system kar. Po pewnym okresie czasu dzieci, które poczyni?y zadawalaj?ce post?py w procesie germanizacji wywo?one by?y do specjalnych o?rodków w g??b Niemiec, a nast?pnie (lub te? od razu) przekazywane do rodzin niemieckich.

W toku ?ledztwa uda?o si? odtworzy? przebieg germanizacji kilkorga dzieci w tym kilku obecnych obywateli Niemiec. Wyst?piono do archiwów niemieckich o udost?pnienie dokumentów dotycz?cych funkcjonowania, a w szczególno?ci wykazu (kart osobowych) dzieci poddanych germanizacji w tym zak?adzie. Ponadto ustalono, i? w Archiwum Federalnym w Berlinie znajduj? si? karty dzieci poddanych germanizacji, w tym cz??? z nich zosta?a sporz?dzona w zak?adzie Lebensborn w Po?czynie Zdroju. Dost?p do tych materia?ów jest mo?liwy tylko na miejscu w trakcie osobistej kwerendy, któr? mo?e przeprowadzi? prokurator. ?ledztwo umorzono w wobec ?mierci wykrytych sprawców i niewykrycia pozosta?ych w dniu 30.09.2004 r.

O historii Lebensbornu przejmuj?co opowiada film pt. „Urodzeni dla Rzeszy", którego znaczne fragmenty by?y kr?cone w Po?czynie-Zdroju.

- Udost?pnij

- Drukuj
- PDF

turystyka